

Univerza v Mariboru

Univerzitetna knjižnica Maribor

STRATEGIJA RAZVOJA
UNIVERZITETNE KNJIŽNICE MARIBOR
V OBDOBJU 2015–2020

STRATEGIJA RAZVOJA UNIVERZITETNE KNJIŽNICE MARIBOR

V OBDOBJU 2015–2020

Priprava dokumenta:

Dr. Zdenka Petermanec, mag. Dunja Legat, dr. Vlasta Stavbar, mag. Branka Kerec, Sandra Kurnik Zupanič, Mirjana Gazvoda, mag. Aljoša Nikl, Borut Gaber

Strategijo Univerzitetne knjižnice je potrdil Strokovni svet UKM na 7. redni seji dne 25. 11. 2015.

Univerzitetna knjižnica Maribor, november 2015

Prijateljice imam, katerih družba mi je nadvse draga, iz vseh dežel in vseh časov prihajajo, in čeprav jih je njihova učenost obsula s častmi, je vendarle tako lahko občevati z njimi, saj so mi zmeraj na voljo. Lahko jih sprejemem, ali pa se odpovem njihovi družbi, kakor mi je všeč. Nikoli me ne nadlegujejo, vedno so pripravljene odgovoriti mi na vprašanja, ki jih postavljam. Ene mi pripovedujejo o dogodkih preteklih dni, druge pa mi odkrivajo skrivnosti prirode. Nekatere me učijo, kako naj živim, druge zopet, kako naj umrem. Nekatere mi z vedrino odganjajo skrbi in spodbujajo duha kadar klone, druge pa krepijo moj um in mu modro svetujejo, kako naj ukazujem svojim željam in se postavim na lastne noge. Skratka odpirajo mi duri k vsem umetnostim in znanostim. In za povračilo ne zahtevajo nič drugega kakor nekaj prostora v kakem kotu mojega skromnega doma, kjer lahko mirno počivajo, kajti udobneje je uživati družbo teh prijateljic v tišini in miru kot sredi šumne množice.

FRANCESCO PETRARCA
1304-1374

(Iz: DOLAR, J.: Prijateljice imam... : legende in zgodbe o knjigah. Ljubljana : Cankarjeva založba : Narodna in univerzitetna knjižnica, 1999)

STRATEGIJA RAZVOJA
UNIVERZITETNE KNJIŽNICE MARIBOR V OBDOBJU 2015 –
2020

Tradicija Univerzitetne knjižnice Maribor, njen bogat in dragocen fond ter njena raznolika dejavnost so razkošje, ki ga premorejo le redke univerze. 21. stoletje zahteva nenehno preverjanje zastavljenih temeljnih vrednot, ciljev in poslanstva, ob tem pa ne gre pozabiti na dediščino za prihodnje generacije. Značilnost današnjega časa je trgovanje z idejami, ustvarjalnostjo, novim znanjem in informacijami. Živimo in delujemo v okolju, ki se nenehno spreminja. Tako kot se danes zaradi prehoda visokošolskega izobraževalnega in raziskovalnega procesa v spletno okolje spreminja visokošolski prostor in način poučevanja na univerzah, mora temu slediti tudi visokošolska knjižnica. Za današnji čas je značilno, da v ospredju ni več knjižnično gradivo temveč uporabnik. Napredek v informacijski in komunikacijski tehnologiji ima nepredstavljen vpliv na način življenja ljudi in tako tudi na vedenje uporabnikov knjižnic. Akademsko okolje se spreminja, raziskovalni in izobraževalni proces se pretežno seli na splet. Znanstveno komuniciranje doživlja nov premik v njegovi evoluciji, splet 2.0 je bistveno spremenil znanstveno komunikacijo raziskovalcev, pojavljajo se novi družbeno odgovorni založniški modeli, ipd. Svetovni splet ustvarja neverjeten dostop do česarkoli in uvaja iskalne veščine v vse vidike življenja. Razmere nas ponovno silijo k razmisleku kako naprej in k zastavljanju strateških ciljev, ki so posledica razvoja stroke in sprememb v okolju, v katerem delujemo. Prav koncept »upravljanja z znanjem in prenosa znanja« v najširšem pomenu besede je tisti, h kateremu Univerzitetna knjižnica Maribor stremi in ga uveljavlja v vseh oblikah organizacije knjižnice, v povezovanju znotraj akademske skupnosti, v kateri deluje, in v odnosih z javnostmi, za katere deluje.

Univerzitetna knjižnica Maribor je ustanova, ki ima s svojim poslanstvom in dejavnostjo pomen in odgovornost v lokalnem (univerzitetnem in mestnem), regionalnem (območje severovzhodne Štajerske) in v nacionalnem okolju. Cilj Univerzitetne knjižnice Maribor je biti mednarodno primerljiva, sodobna osrednja univerzitetna knjižnica, ki deluje po načelih bibliotekarske vede ter svoj razvoj usklajuje z razvojem pedagoških, znanstvenoraziskovalnih, umetniških in strokovnih področij Univerze v Mariboru. Zastavila si je temeljno usmeritev – tesno povezanost s poslanstvom in cilji univerze. V univerzitetnem okolju si prizadeva postati enakovreden partner pri doseganju cilja univerze izobraziti strokovnjaka, ki bo s svojo ustvarjalnostjo in inovativnostjo dodana vrednost družbi, v regionalnem zbiralec domoznanskega gradiva in dokumentacije in soustvarjalec kreativne in inovativne podobe univerze in Maribora, na področju kulture in znanosti, kot ustvarjalec in poustvarjalec ter v nacionalnem okolju druga depozitarna organizacija kot varuh slovenske pisne kulturne in znanstvene dediščine za prihodnost.

Vizija

Cilj Univerzitetne knjižnice Maribor je biti mednarodno prepoznavna, nacionalno pomembna, regionalno angažirana, sodobna osrednja univerzitetna knjižnica, ki svoj razvoj usklajuje z razvojem pedagoških, znanstvenoraziskovalnih, umetniških in strokovnih področij Univerze v Mariboru ter je dejavnik v napredku širšega družbenega okolja, v katerem deluje.

Poslanstvo

Univerzitetna knjižnica Maribor, osrednja univerzitetna knjižnica Univerze v Mariboru, zbira, organizira, hrani in ohranja edinstvene zapise človeške misli in kreativnosti ter zagotavlja dostop do le teh. Vzpodbuja in podpira intelektualno rast in uveljavlja pretok informacij in idej s prostim dostopom do vsega zapisanega znanja, informacij in stvaritev in s tem pedagoško, znanstvenoraziskovalno, strokovno in umetniško delo na Univerzi v Mariboru. Je varuhinja kulturne dediščine slovenskega naroda in države, znanstvene dediščine Univerze v Mariboru ter domoznanske dokumentacije mesta Maribor in širše regije. Svojim uporabnikom zagotavlja učinkovit in celovit dostop do zapisanega znanja ne glede na lastništvo in obliko. Univerzitetna knjižnica Maribor, učni center, s svojimi zbirkami in storitvami služi procesom izobraževanja, poučevanja in raziskovanja Univerze v Mariboru, intelektualni osebni in strokovni rasti in vseživljenjskemu izobraževanju vseh svojih uporabnikov.

PODROČJE - ORGANIZACIJA KNJIŽNIČARSTVA

Iz strategije kakovosti UKM:

Osrednjost

»Univerzitetna knjižnica Maribor kot osrednja univerzitetna knjižnica ima nosilno in koordinacijsko vlogo v knjižnično informacijskem sistemu Univerze v Mariboru. Intenzivno sodelovanje z visokošolskimi knjižnicami UM se odraža v dvigu ravni kakovosti knjižničnih storitev Univerze v Mariboru«.

Kot prednosti večje povezanosti knjižnične dejavnosti na Univerzi v Mariboru prepozna UKM v:

- tesnejši povezanosti s poslanstvom in cilji univerze in vključenosti v vse procese načrtovanja, zlasti strateškega načrtovanja univerze;
- racionalnem in učinkovitem vodenju knjižničnega informacijskega sistema Univerze v Mariboru;
- boljši kadrovski in organizacijski pokritosti novih knjižničnih in informacijskih storitev zaradi razvoja novih tehnologij in storitev;
- primerljivi kakovosti storitev na vseh članicah univerze;
- enotnem kadrovskem razvoju in ustrezni umestitvi knjižničarskih delovnih mest ob obstoječem številu strokovnih delavcev:
 - v zagotovitvi več in boljših storitev za študente in zaposlene na Univerzi v Mariboru ter za druge uporabnike,
 - v izpolnjevanju po zakonu predpisane funkcije druge depozitarne knjižnice v Republiki Sloveniji,
 - v aktivnem udejstvovanju pri družbenem napredku mesta Maribor ter
 - v vključevanju novih dejavnosti in storitev ter krepitvi in širitvi obstoječih.

Elaborat strateškega razvoja knjižnične informacijske dejavnosti Univerze v Mariboru smo v UKM pripravili leta 2010 in temelji na reorganizaciji knjižnične dejavnosti na Univerzi v Mariboru in na krepitvi vseh treh iz poslanstva izvirajočih vlog UKM-a. Z integracijo knjižnične informacijske dejavnosti, ne zgolj funkcijsko, je zaveza UKM okrepiti univerzitetno, nacionalno in regionalno funkcijo knjižnice, kar je izvedljivo s fleksibilno uporabo človeških virov, racionalno uporabo in z nakupom nove informacijske in komunikacijske opreme, s krajšanjem komunikacijskih poti in hitrejšim pretokom informacij, s sistemskim pristopom k poslovanju organizacije, projektnim delom itd. Nov organizacijski model knjižničnega informacijskega sistema UM je za UKM tudi priložnost za sistemsko ureditev novih sodobnih storitev v okviru redne dejavnosti kot tudi za vključitev določenega nabora storitev tržnega značaja. Nov organizacijski model knjižničnega informacijskega sistema UM bi z vzpostavitvijo sistemskega financiranja dejavnosti zagotavljal vsem članicam Univerze v Mariboru sodobno podporo izobraževalni in raziskovalni dejavnosti. UKM presoja, da je v primeru Univerze v Mariboru prednost implementacije enovite organizacijske oblike knjižnične dejavnosti predvsem v tem, da bi lahko dosegli primerljivo visoko kakovost storitev na vseh članicah univerze. Prednost bi bila tudi uvedba ter

kadrovska pokritost sodobnih knjižničnih storitev in infrastrukture, brez katerih visokošolska knjižnica danes ne izpolnjuje več razvojno naravnane poslanstva in vizije.

CILJ 1: VEČJA STOPNJA POVEZANOSTI KNJIŽNIČNEGA INFORMACIJSKEGA SISTEMA UNIVERZE V MARIBORU

Ciljna vrednost kazalnika:

- 2015: Izdelan in potrjen strateški načrt razvoja UKM 2015 – 2020.
- 2017: Izdelan strateški načrt razvoja knjižnične dejavnosti na UM.
- 2017: Potrjen strateški načrt razvoja knjižnične dejavnosti na UM na ustreznih organih knjižnice in univerze.
- 2018: Predstavitev enotnega poslovnega modela knjižničarstva UM kot dela strateškega načrta knjižnične dejavnosti na univerzi.
- 2020: Vzpostavljen enotni poslovni model knjižničarstva na UM.

Ukrepi:

- V sodelovanju s posameznimi fakultetnimi knjižnicami skrb za enotno in primerljivo knjižnično informacijsko podporo izobraževalnemu, znanstvenoraziskovalnemu in umetniškemu delu za vse študente, zaposlene in ostale uporabnike.
- Priprava različnih analiz za optimizacijo in razvoj knjižničnega sistema UM.
- Opredelitev ključnih strateških razvojnih področij knjižničnega sistema na UM.
- Izdelava strateškega načrta razvoja knjižničarstva v UKM in na UM.
- Predstavitev strateškega razvojnega načrta knjižnične dejavnosti v UKM in na UM, skladnega s strateškimi cilji UM do 2020 ustreznim organom UM.

Knjižnica je dinamičen organizem, ker se spreminjajo cilji in potrebe univerze in okolja. Z zavedanjem sprememb okolja in s pojavom novih vrst knjižničnega gradiva, predvsem elektronskih informacijskih virov, dostopnih na daljavo, in upravljanjem z njimi, s konzorcijskim povezovanjem pri nakupu le-teh, digitalizacijo in spremenjeno paradigmo knjižnice kot prostora ipd. je UKM reorganizirala delovne procese in posledično organizacijsko strukturo. Najpomembnejši cilj reorganizacije je premik od tradicionalne vloge upravljalca in varuha knjižnične zbirke v digitalno okolje in k aktivnemu vzpostavljanju partnerskega odnosa z akademsko skupnostjo. Z novo organizacijsko strukturo in še pomembneje z določitvijo novih poslovnih procesov želimo podkrepiti strateški razvoj knjižnične dejavnosti na UM.

CILJ 2: POSODOBLJENA ORGANIZACIJSKA STRUKTURA UKM

Ciljna vrednost kazalnika:

- 2015: Vzpostavljena nova organizacijska struktura UKM, ki organizacijsko podpira dejavnost knjižnice v sodobnih okoliščinah.
- 2015: Implementacija nove organizacijske sheme in delovnih procesov.
- 2016: Izdelan katalog delovnih procesov in postopkov in spremljajočih dokumentov.
- 2018, 2020: Evalvacija delovnih procesov in postopkov, spremembe in dopolnitve.

Ukrepi:

- Oblikovanje nove organizacijske strukture UKM.
- Oblikovanje novih delovnih procesov in prenovitev obstoječih.
- Vzpostavitev kompetenc in odgovornosti kadrov – sistemizacija delovnih mest.

Univerza v Mariboru izdaja znanstvena, študijska in strokovna dela. Znanstvena, raziskovalna in strokovna dela, ki izidejo na fakulteti, so plod raziskav vrhunskih znanstvenikov in seznanjajo širšo javnost tako v domačem kot tudi v mednarodnem okolju z novimi spoznanji na različnih področjih. Fakultete izdajajo visokošolske učbenike, skripta, zapiske predavanj in vaje za predmete, ki se izvajajo na vseh smereh in stopnjah študija. Vsaka izmed fakultet ima svoj poslovni model izdajanja, distribucije ali prodaje svoje produkcije, kot npr. »tiskanje na zahtevo« Fakultete za strojništvo do prosto dostopnih učnih gradiv Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo. Raznolikost je še toliko večja prav zaradi možnosti elektronskega založništva. Ena izmed temeljnih vlog knjižničarjev je tudi bibliografska kontrola knjižne produkcije, UKM z ustvarjanjem kataložnih zapisov o publikacijah, ki jih izdaja Univerza v Mariboru, še pred izidom sodeluje v založniškem procesu. Z uveljavljanjem odprtega dostopa na področju znanstvenega objavljajanja in univerzitetnega založništva, s pojavom odprtih izobraževalnih vsebin, besedilnih dokumentov in avdiovizualnih gradiv, katerih značilnost je, da so odprto dostopni in namenjeni poučevanju, učenju in raziskovanju, predvsem na daljavo, so se pojavili novi založniški modeli, ki temeljijo na prosto dostopnem posredovanju znanja s poudarkom na delitvi znanja z drugimi.

CILJ 3: ZDRUŽITEV KNJIŽNIČARSTVA IN ZALOŽNIŠTVA UNIVERZE V MARIBORU

Ciljna vrednost kazalnika:

- 2016: Uveljavitev odprtega dostopa do izobraževalnih vsebin.
- 2017: Vzpostavitev strokovne podpore pri dejavnosti univerzitetnega elektronskega založništva.
- 2020: Integracija založniške dejavnosti s knjižničarstvom na UM.

Ukrepi:

- Analiza založniške dejavnosti Univerze v Mariboru;
- Oblikovanje delovne skupine za izdelavo elaborata integracije založniške dejavnosti s področjem knjižničarstva na UM.
- Okrepitev dejavnosti knjižnice s kadrom s področja založništva.

PODROČJE - KAKOVOST KNJIŽNIČNE DEJAVNOSTI NA UM

Iz strategije kakovosti UKM:

Kakovost

»Zagotavljanje kakovosti storitev mora biti del poslanstva in ciljev Univerzitetne knjižnice Maribor. V svoje poslanstvo in cilje bo knjižnica vključila nenehno skrb za kakovost storitev in s tem povezano vrednotenje uspešnosti in učinkovitosti delovanja knjižnice kot osrednje

univerzitetne knjižnice. Knjižnica bo svoje delovanje vrednotila glede na svoje poslanstvo in cilje, poslanstvo in cilje univerze in glede na potrebe uporabnikov.«

Univerzitetna knjižnica Maribor se je prvič lotila samoevalvacije svoje dejavnosti leta 2002 in od takrat počne to vsako leto. Z vidika vzpostavljanja sistema zagotavljanja kakovosti je vsakič nadgrajevala metodologijo. V letu 2007 je bila samoevalvacija prvič izdelana po enotnih samoevalvacijskih merilih – kazalcih uspešnosti knjižnične dejavnosti osrednje univerzitetne knjižnice Univerze v Mariboru in visokošolskih knjižnic članic univerze. Čeprav so dosedanja samoevalvacijska poročila knjižnične dejavnosti kvantitativno naravnava in prikazujejo kvantitativna razmerja na področju uporabnikov in storitev, knjižnične zbirke, razvoja potencialov knjižnice, prostorov in opreme ter izdatkov knjižnice, je danes pomembneje prikazovati dodano vrednost knjižnične dejavnosti v obliki končnih učinkov na dejavnost univerze. To predstavlja za evalvacijo visokošolskega knjižničarstva na Univerzi v Mariboru nov izziv. Akademsko skupnost, odločevalce v njej in javnost danes zanimajo drugačna dokazila o koristih vlaganja javnih sredstev v knjižnično dejavnost. Zanima jih, kakšni so končni učinki dejavnosti knjižnic, kako vplivajo na posameznika in družbo, kakšne so koristi. Uspeh matične ustanove je pri uresničevanju določenih ciljev odvisen tudi od ustreznih knjižničnih storitev, zato je pomembno prikazovati povezanost med uporabo knjižničnih storitev in uspešnostjo matične institucije. Zraven analiz specifičnih segmentov knjižnične dejavnosti, ki se izvajajo kontinuirano, je UKM vzpostavila sistematično evalvacijo dejavnosti knjižnice in oblikovanje kriterijev kakovosti, po katerih se evalvacija letno izvaja v skladu z veljavnimi standardi in priporočili stroke ter univerze. Uvajanje statističnih in sistemskih metod vrednotenja uspešnosti je podlaga v procesih odločanja, njih rezultati pa so pomemben argument, s katerim lahko utemeljeno predstavimo kakovost storitev in ustanove ter potrebe za nadaljnji razvoj dejavnosti partnerjem, ki so vpleteni v sistem sprememb.

CILJ 4: IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI KNJIŽNIČNE DEJAVNOSTI OSREDNJE UNIVERZITETNE KNJIŽNICE UKM IN VISOKOŠOLSКИH KNJIŽNIC NA UNIVERZI V MARIBORU

Ciljna vrednost kazalnika:

- 2018: Implementacija kazalnikov kakovosti knjižnične dejavnosti glede na končne učinke univerze.

Ukrepi:

- Opredelitev kazalnikov kakovosti dejavnosti glede na končne učinke univerze.
- Implementacija in redno evalviranje kakovosti dejavnosti.

V skladu s poslanstvom UKM so primarni uporabniki knjižnice študenti, visokošolski učitelji, raziskovalci in občani. Občani lahko postanejo uporabniki Univerzitetne knjižnice Maribor z dopolnjenim 15-im letom, in ne šele s vpisom na Univerzo v Mariboru. Dijaki so pomembna kategorija članstva, saj so potencialni študenti Univerze v Mariboru in tudi občani mesta Maribor. Svetovni splet in z njim povezan napredek v informacijski in komunikacijski tehnologiji ima nepredstavljen vpliv na način življenja ljudi in tako tudi na vedenje uporabnikov knjižnic. Ustvarja neverjetne možnosti dostopa do česar koli in uvaja iskalne veščine v vse vidike življenja. Soočamo se z razmahom uporabe mobilnih naprav. Uporabniki pričakujejo od nas prilagoditev storitev in aplikacij zanje. Čeprav so velike

medgeneracijske razlike v sposobnostih in pripravljenosti uporabljati nove tehnologije, »tehnološko« ozaveščeni uporabniki niso zgolj mladi ljudje, t. i. digitalni domorodci. Zelo opazna in značilna je razlika med digitalnimi domorodci in digitalnimi priseljenci ter njihovim vedenjem, čeprav med digitalnimi domorodci najdemo tudi starejše ljudi in obratno. Prihajajoča primarna skupina uporabnikov storitev visokošolskih knjižnic je danes t. i. «Google» generacija«, to je populacija, rojena leta 1994 in kasneje. Razumevanje uporabnikov, njihovega vedenja v vsakdanjem življenju in posledično njihovih potreb, je ključno pri oblikovanju storitev knjižnice in komunikaciji z njimi.

CILJ 5: UNIVERZITETNA KNJIŽNICA MARIBOR POZNA POTREBE SVOJIH UPORABNIKOV

Ciljna vrednost kazalnika:

- 2017: Definiranje potreb uporabnikov posameznih ciljnih skupin in njihovo sprotno preverjanje.

Ukrepi:

- Študija uporabnikov.
- Analiza potreb uporabnikov (anketa, analiza zadovoljstva uporabnikov, analiza iskalnih strategij itd.).

PODROČJE - ORGANIZACIJA KNJIŽNIČNE ZBIRKE

Iz strategije kakovosti UKM:

Aktualnost/temeljnost

»Razvoj knjižničnih zbirk je nenehen in trajen proces, ki vključuje določanje ciljev razvoja zbirk za različna področja, vrednotenje zbirk, načrtovanje in implementacijo. Univerzitetna knjižnica mora zagotavljati knjižnične zbirke, ki zagotavljajo izpopolnitev raziskovalnih, izobraževalnih, umetniških in strokovnih potreb akademskega osebja in študentov«.

Pojav elektronskih virov na fizičnih nosilcih je predstavljal za knjižnice obvladljiv zalogaj. S pojavom interneta pa je število elektronskih informacijskih virov dostopnih na daljavo naraslo do neobvladljivih količin, ki jih na tradicionalen način ni mogoče več upravljati. Ob tem je danes pomembna tudi digitalizacija lastnih zbirk in njihova ponudba na daljavo, izgradnja institucionalnih repozitorijev ter vzpostavitve in upravljanje odprtega dostopa na univerzi. V visokošolskem knjižničarstvu pri organizaciji knjižničnih zbirk prevladujeta dve struji, elektronski informacijski viri, dostopni na daljavo, ki jih knjižnice v pretežni meri najemamo, in digitalizacija dragocenega in redkega gradiva – posebnih zbirk knjižnic, ki knjižnice odlikujejo in razlikujejo od drugih. V vse pore, tudi v komercialno najete vire, vstopa odprti dostop do virov, vsi smo soustvarjalci spletnega univerzuma znanja. Univerzitetna knjižnica Maribor je zagovornica odprtega dostopa do znanja in tako spodbuja družbeno odgovoren in trajnostni napredek družbe. Zato je pomembna ureditev avtorskopравnega vidika dajanja digitaliziranih objektov iz lastnih zbirk na voljo javnosti in raba elektronskih virov, upoštevajoč licenčne pogoje, pod katerimi najemamo komercialne elektronske vire. UKM vseskozi sledi sodobnim pojavnim oblikam knjižničnega gradiva. Prehod v digitalno paradigmo se je na področju znanstvenih časopisov

že uveljavil. Trendu sledimo tudi na področju e-knjig, učbenikov in drugega učnega gradiva, ki podpirajo nove oblike učnih procesov. Zaradi oblike informacijskih virov, ki so danes študentom ali raziskovalcem na voljo, je ključnega pomena njihova organizacija. Eden najpomembnejših ciljev je implementacija naprednega iskalnika informacijskih virov, ki združuje pod eno streho praktično vse vire, ki jih UM premore. Težnja k čim manjšemu številu vstopnih točk za iskanje informacij in povezovanje različnih informacijskih sistemov, pa vendar funkcijsko sorodnih ali komplementarnih, je ena izmed najpomembnejših nalog. Današnji čas, predvsem zaradi zmanjševanja finančnih sredstev, narekuje tudi nove pristope k nabavni politiki knjižničnega gradiva. Prioriteta je in bo nakup elektronskih informacijskih virov. Še pomembnejša bo koordinacija znotraj knjižničnega sistema UM s težnjo po čim racionalnejši in učinkoviti rabi finančnih sredstev. Še načelnejše pristopanje k uporabi storitve nakupa gradiva le na zahtevo uporabnika bo prišlo verjetno še bolj do izraza, vendar gradnja temeljnih knjižničnih zbirk znanja ne sme zamreti. Ustvarjanje hibridnega sveta klasičnih in digitalnih informacijskih virov, prepoznavanje različnih pojavnih oblik dokumentov, ki niso več zgolj besedilni viri, zbrani v knjižničnih katalogih in bazah podatkov, je osnova za prenavo ponudbe informacijskih virov in učinkovito upravljanje z njimi.

CILJ 6: OBLIKOVANJE VIRTUALNEGA SVETA ZNANJA

Ciljna vrednost kazalnika:

- 2015: Vzpostavljen digitalni repozitorij UKM.
- 2015: Prirast digitalnih objektov (digitaliziranih ali digitalno rojenih): letno do 5.000 strani.
- 2016: Vzpostavljen proces urejanja avtorskih pravic za objavo na spletu.
- 2016: Retrospektivni vnos bibliografskih zapisov redkega in dragocenega gradiva in gradiva posebnih zbirk kot prednostne naloge.
- 2017: Vzpostavljeno načrtno zbiranje digitalno rojenih dokumentov domoznanskega značaja.
- 2017: Digitalna knjižnica UM kot repozitorij znanstvene dediščine univerze (vzpostavitev trajnega hranjenja dokumentov).
- 2017: Vzpostavljen model nabave knjižničnega gradiva po meri uporabnika.
- 2018: Različne aplikacije, integrirane v celovit informacijski sistem (COBISS, DKUM, SICRIS, repozitorij UKM, e-učno okolje, »Google Učenjak« itd.).

Ukrepi:

- Gradnja, upravljanje, dopolnjevanje in vzdrževanje digitalnih zbirk, ki so kulturnega, domoznanskega in znanstvenega/učnega pomena.
- Skrben izbor in prednostna bibliografska obdelava redkega in dragocenega gradiva ter gradiva posebnih zbirk.
- Načrtna digitalizacija redkega in dragocenega gradiva ter gradiva posebnih zbirk.
- Oblikovanje finančnega sklada za digitalizacijo v okviru finančnega načrta UKM.
- Digitalizacija redkega in dragocenega gradiva ter gradiva posebnih zbirk.
- Analiza modelov razčiščevanja avtorskih pravic za objavo na spletu.
- Testiranje in analiza modela nabave knjižničnega gradiva po meri uporabnika.
- Implementacija vseh lokalnih katalogov knjižnic UM v napredni iskalnik UM:NIK.
- implementacija novih pristopov k nabavni politiki knjižničnega gradiva.

PODROČJE - IZOBRAŽEVANJE

Iz strategije kakovosti UKM (2006):

Knjižnica kot učni center

»Vloga knjižnice kot učnega centra je osrednjega pomena za realizacijo učnih ciljev izobraževalne ustanove. Kakovost zbirk, njihova relevantnost za obstoječe izobraževalne programe ter pogostost njihove uporabe so temeljne značilnosti takšnega centra. Učno osebje mora v okviru izobraževalnega procesa nenehno poudarjati pomen uporabe informacijskih virov, ki je dejavnik strokovne ter osebne rasti in razvoja vsakega posameznika«.

V času hitrih tehnoloških sprememb in poplave različnih virov informacij postajajo informacijska znanja nujno potrebna, da lahko posameznik na delovnem mestu, pri študiju in tudi v zasebnem življenju obvlada raznoliko in bogato izbiro informacij. V sodobni družbi se vedno znova poudarja pomen izobrazbe, razgledanosti in fleksibilnosti ljudi. Brez vseživljenjskega izobraževanja človek v družbi ne bo več konkurenčen in kot temeljni subjekt družbe in njenega razvoja ne bo sposoben slediti sodobnim tokovom razvoja gospodarstva. Informacijsko pismen otrok, nato konkurenčen aktivni prebivalec in nazadnje dobro preskrbljen in vitalen starostnik, so danes izzivi družbe. Odgovor je informacijska pismenost in vseživljenjsko izobraževanje, kjer ima knjižničarstvo eno najpomembnejših vlog. Informacijska pismenost je skupna vsem disciplinam, učnim okoljem in stopnjam izobraževanja. Informacijska znanja omogočajo razumeti vsebino informacij, pomagajo mu širiti področje raziskovanja in prevzemati večji nadzor nad lastnim učenjem. Učno okolje, v katerem se študenti aktivno vključujejo v študijski proces, zahteva informacijsko pismenega študenta, ki se je sposoben posvetiti reševanju problemov in zmore v tem procesu razmišljati kritično. Vključevanje informacijske pismenosti v učne načrte, programe in storitve zahteva sodelovanje visokošolskih učiteljev, knjižničarjev, upravljalcev in drugih. Izpostavljeno mora biti sodelovanje med študentom, visokošolskim učiteljem in bibliotekarjem. Za doseg cilja, informacijsko pismenega študenta, je najprimernejši nivojski model informacijskega opismenjevanja, kjer gre na začetku za pridobivanje generičnih, univerzalnih znanj, ne glede na študijsko usmeritev, ki se kasneje nadgradi s specifičnimi značilnostmi izbrane študijske smeri. Cilj je integracija informacijskega opismenjevanja kot sestavnega dela visokošolskega študija in sistemski vstop knjižničarja kot podpore v e-učnem okolju univerze.

CILJ 7: INTEGRACIJA INFORMACIJSKE PISMENOSTI V KURIKULUM UNIVERZE V MARIBORU

Ciljna vrednost kazalnika:

- 2016: Vzpostavitev sodelovanja s Kariernim centrom UM.
- 2018: Večja stopnja informacijske pismenosti študentov UM (število udeležencev izobraževanja UKM).
- 2019: Integracija informacijske pismenosti kot sestavnega dela visokošolskega študija UM
- 2019: Vzpostavljene učne sheme nivojskega modela informacijskega opismenjevanja.

Ukrepi:

- Integracija informacijske pismenosti kot sestavnega dela visokošolskega študija.
- Implementacija sistema bibliotekar tutor.
- Vzpostaviti sodelovanje pri izobraževanju uporabnikov s Kariernim centrom univerze.
- Izobraževanje uporabnikov z delavnicami in e-izobraževalnimi tečaji.
- Priprava učnega načrta predmeta informacijskega opismenjevanja.

Razvoj izobraževanja danes bolj kot kadarkoli prej temelji na dostopnosti virov, ki niso več le besedilni zapisi v obliki knjig in člankov, temveč zajemajo še zvočne posnetke, video in druge multimedijske vsebine ter interaktivna orodja. Ob tem so to tudi viri, ki so danes pogosto prosto ali odprto dostopni. S pojavom odprtih izobraževalnih vsebin (ang. Open Educational Resources – OER), ki jih učitelji vse pogosteje delijo tudi v brezplačno uporabo, in masovnih odprtih spletnih učnih modulov (ang. Massive Open Online Course - MOOC) postaja funkcija knjižnice, to je pridobivanje, izbor, organizacija ter hranjenje in posredovanje takšnih vsebin, še posebej pomembna. Gre za dve komponenti, organizirati vse vrste učnih gradiv, tiskanih, elektronskih, plačljivih ali odprto dostopnih v zaokroženo celoto, t. i. elektronsko učno zbirko univerze, in na drugi strani skrb za trajno hranjenje elektronskih učnih gradiv in masovnih odprtih spletnih učnih modulov, ki jih izdaja ali jih bo izdajala Univerza v Mariboru. Po vzoru želimo vzpostaviti na univerzi tudi načelo odprtega dostopa do elektronskega učnega gradiva. UKM si bo tudi v prihodnje prizadevala biti sodobna knjižnična informacijska podpora študiju s sodobnimi prostori za študij in v virtualnem svetu s sodobnimi pristopi in storitvami po meri študenta. Sledimo cilju inovativnejši in učnemu procesu na univerzi prilagojeni rabi knjižničnih prostorov in storitev.

CILJ 8: OBLIKOVANJE KNJIŽNICE KOT UČNEGA CENTRA UNIVERZE V MARIBORU

Ciljna vrednost kazalnika:

- 2015: Analiza razpoložljivih virov, ki jih uporabljajo študenti pri učenju in drugih podpornih mehanizmov za njihovo delo in življenje na univerzi, ki morajo biti zlahka dostopni in zasnovani po njihovih potrebah.
- 2016: Vzpostavitev ažurnega interaktivnega centralnega seznama obvezne in priporočljive študijske literature, urejenega po predmetih, povezanega s knjižničnim sistemom in e-učno zbirko.
- 2016: Uveljavitev načela odprtega dostopa na področju izobraževalnih vsebin, ki jih izdaja UM.
- 2017: Prenovljena ponudba izobraževalnih vsebin za pridobivanje kompetenc informacijske in digitalne pismenosti.
- 2017: Oblikovanje univerzitetne e-učne zbirke.
- 2018: Večja stopnja implementacije knjižničnih storitev v e-učno okolje univerze.
- 2018: Sodobno opremljen knjižnični prostor za učinkovito učenje v kreativnem učnem okolju.

Ukrepi:

- Identifikacija razpoložljivosti študijskega gradiva.
- Priprava osnutka politike odprtega dostopa do učnih gradiv univerze.
- Analiza potreb uporabnikov po izobraževalnih vsebinah.

- Oblikovanje univerzitetne e-učne zbirke.
- Integracija knjižničnih storitev v e-učno okolje.

PODROČJE - PODPORA ZNANSTVENI ODLIČNOSTI

Iz strategije kakovosti UKM (2006):

Dovzetnost

»Knjižnica je dinamičen organizem, ker se spreminjajo cilji in potrebe univerze in okolja.«

Danes smo ponovno soočeni s prelomnico v evoluciji znanstvenega komuniciranja, to je odprti dostop oz. »družbeno odgovorna diseminacija znanja«. Sodobno znanstveno komuniciranje poteka izključno po spletu. Danes so virtualna raziskovalna okolja in virtualna družbena omrežja tista okolja, v katerih raziskovalci delujejo, se izpostavljajo, sodelujejo, si izmenjujejo informacije in distribuirajo znanje. Mnogo univerz na svetu je ustvarilo svoje digitalne repozitorije, v katerih shranjujejo in dajejo raziskovalno produkcijo in druga dela javnosti na voljo, po večini v odprtem dostopu. Založniki objavljajo zgolj v odprtem dostopu ali nudijo opcijo odprtega dostopa. Klasičnemu vrednotenju znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki temelji na kakovosti predvsem znanstvenega časopisa, se ob bok postavlja alternativna metrika, ki spremlja življenje publikacije v virtualnih raziskovalnih in drugih družbenih omrežjih in v spletnih komunikacijskih kanalih. Diskusija poteka v smeri, da je pomembneje »kaj in kako« objaviti in ne več »kje«. Učinkovita podpora knjižnične dejavnosti uspešnemu in učinkovitemu znanstvenemu, umetniškemu, raziskovalnemu in razvojnemu delu je temeljna naloga visokošolskih knjižnic. Uveljavitev odprtega dostopa do znanstvenih dokumentov in podatkov je ena od nalog, ki si jih UKM zastavlja tudi v bodoče. V ta namen bo UKM oblikovala storitve, ki bodo raziskovalcu UM pomagale pri zagotavljanju odprtega dostopa pri objavljanju svojih del, še pomembneje pa pri izpolnjevanju zahtev financirjev raziskav in drugih deležnikov. V ta namen bo UKM tudi vzpostavila poslovne procese deponiranja znanstvene in umetniške produkcije UM in promovirala Digitalno knjižnico UM kot odprto dostopni repozitorij znanstvene dediščine UM. UKM bo vzpostavila poslovne procese glede »odprtih raziskovalnih podatkov«. Povezovanje informacijskih sistemov COBISS.SI – SICRIS – DKUM bo pripomogel k večji izpostavljenosti znanstvenih dosežkov strokovni javnosti.

CILJ 9: SPODBUJANJE ODPRTOSTI IN PREPOZNAVNOSTI UNIVERZE V MARIBORU V NACIONALNEM IN MEDNARODNEM RAZISKOVALNEM PROSTORU

Ciljna vrednost kazalnika:

- 2015: Implementacija računalniško podprtega točkovanja bibliografij za potrebe vrednotenja na UM.
- 2016: Uveljavljena politika odprtega dostopa do znanstvenih del in raziskovalnih podatkov na UM.
- 2016: Oblikovana sistemska podpora raziskovalcem pri objavljanju v odprtem dostopu in upravljanju z raziskovalnimi podatki.
- 2017: Podpora akademski skupnosti pri načrtovanju upravljanja z raziskovalnimi podatki.

Ukrepi:

- Oblikovanje osnutka politike odprtega dostopa univerze.
- Sodelovanje v delovni skupini za implementacija računalniško podprtega točkovanja bibliografij za potrebe vrednotenja na UM.
- Priprava predlogov za nadgradnjo in implementacijo novih funkcionalnosti DKUM.
- Izobraževanje na področju upravljanja odprtega dostopa do znanstvenih del in raziskovalnih podatkov.
- Vzpostavitev strokovne podpore na področju e-založništva v odprtem dostopu.

PODROČJE – INOVATIVNE TEHNOLOGIJE, METODE IN STORITVE

Iz strategije kakovosti UKM (2006):

Dovzetnost

»Knjižnica je dinamičen organizem, ker se spreminjajo cilji in potrebe univerze in okolja.«

Sodobni razvoj knjižničarstva je zaznamovan z razvojem informacijsko komunikacijske tehnologije, in sicer v smeri porasta informacijskih virov v spletnem okolju, digitalnih knjižnic, odprtokodnih rešitev itd. Dostopnost elektronskih virov, nove tehnologije in posledično spremenjeno vedenje uporabnikov narekujejo oblikovanje novih storitev in pri teh uporabo novih orodij. Poleg integriranih knjižničnih sistemov so vedno bolj v uporabi zmogljivi računalniki, različne oblike mobilnih naprav, od tabličnih računalnikov do pametnih telefonov. Knjižnica mora nuditi uporabnikom storitve, aplikacije in gradiva, ki podpirajo njihove potrebe po dostopu do publikacij od vsepovsod in iz česarkoli. Ponudniki informacijskih virov bogatijo vsebino, ki jo ponujajo, z vrsto funkcionalnostmi. Te omogočajo uporabniku enostavnejšo, predvsem pa učinkovitejšo uporabo vsebine, ki jo ponujajo. Hkrati omogočajo personalizirano uporabo. Mnogokrat morajo uporabniki osvojiti nove veščine različnih inovativnih tehnologij za uporabo elektronskih informacijskih vsebin, danes predvsem na mobilnih napravah. Knjižnica mora razviti sodobno podporo za učinkovito učenje, poučevanje in raziskovanje ter nuditi zanje tudi inovativno okolje v fizičnem in virtualnem okolju.

CILJ 10: UVAJANJE INOVATIVNIH TEHNOLOGIJ, METOD IN STORITEV

Ciljna vrednost kazalnika:

- 2017: Uvedba ključnih programskih tehnologij in orodij za učinkovito učenje, poučevanje in raziskovanje, kot ponudba Univerze v Mariboru.
- 2017: Vzpostavljeno sistemsko financiranje vzdrževanja in razvoja Digitalne knjižnice Univerze v Mariboru.
- 2018: Postopni prehod na RFID tehnologijo v skladu z idejnim načrtom.
- 2018: Vzpostavljene samopostrežnih storitev za uporabnike.

Ukrepi:

- Analiza programskih tehnologij in orodij za učinkovito učenje, poučevanje in raziskovanje,
- Izdelava predloga za nakup le-teh za Univerzo v Mariboru.

- Analiza upravičenosti uvedbe nove tehnologije na področju upravljanja s knjižničnim gradivom na fizičnem mediju in na področju samopostrežnih storitev (RFID).
- Potrditev idejnega načrta uvedbe tehnologije RFID.
- Uvajanje samopostrežnih elektronskih storitev v povezavi s tehnologijo RFID in drugih.

PODROČJE – KULTURNA DEDIŠČINA

Iz strategije UKM (2006):

Nacionalnost

»Univerzitetna knjižnica Maribor je skrbnica in varuhinja obveznega izvoda Republike Slovenije in po Zakonu o obveznem izvodu druga depozitna knjižnica. Kot varuhinja kulturne dediščine Slovenije mora posvečati posebno pozornost varovanju, zaščiti in skladiščenju arhivskega in drugega obveznega izvoda.«

Univerzitetna knjižnica Maribor je varuhinja slovenske pisne kulturne dediščine in znanstvene dediščine Univerze v Mariboru. Kot osrednja univerzitetna knjižnica je ena njenih primarnih nalog trajno arhiviranje vseh publikacij, katerih založnik je Univerza v Mariboru. Sem sodijo predvsem diplomska dela, magisteriji in doktorati študentov Univerze v Mariboru. Na članicah Univerze v Mariboru za trajno skladiščenje tovrstnih publikacij ni poskrbljeno, zmogljivosti obstoječih skladišč Univerzitetne knjižnice Maribor pa so zapolnjene. UKM je tudi varuhinja pisne kulturne dediščine Republike Slovenije. Iz naslova obveznega izvoda Republike Slovenije UKM prejema letno ca. 20.000 enot knjižnega gradiva in ca. 10.000 enot neknjižnega gradiva, kar predstavlja ca. 500 tekočih metrov polic letno ter omare za shranjevanje neknjižnega gradiva. Glede na sedanjo zasedenost obstoječih skladišč, je dotok gradiva v tolikšni meri pereč problem, ki ga je potrebno v čim krajšem roku rešiti. Investicija Univerze v Mariboru v osrednji univerzitetni arhiv je nujna in rešitev mora biti dolgoročna. Nacionalni program za kulturo 2014 – 2017 zasleduje cilj ustvariti boljše pogoje za zbiranje, dostopnost in trajno ohranjanje slovenske pisne kulturne dediščine v knjižnicah v klasični in digitalni obliki. V skladu s priporočili in predpisi je zato tudi v UKM treba zagotoviti primerno opremo gradiva in predpisane bioklimatske pogoje. Tudi lokalni program za kulturo mesta Maribora izpostavlja pomembnost zagotavljanja ustrezne prostorske in organizacijske infrastrukture na področju kulturne dediščine in zagotavlja sodelovanje Občine Maribor pri zagotavljanju prostorov za ustrezne pogoje hranjenja arhivskega gradiva z možnostjo hkratne rešitve problematike Pokrajinskega arhiva Maribor in Univerzitetne knjižnice Maribor.

CILJ 11: ZAGOTAVLJANJE VAROVANJA IN ZAŠČITE GRADIVA ZA TRAJNO OHRANJANJE KULTURNE IN ZNANSTVENE DEDIŠČINE

Ciljna vrednost kazalnika:

- 2018: Vzpostavitev centralnega skladišča knjižničnega gradiva.

Ukrepi:

- Analiza razmer na področju hranjenja in varovanja knjižničnega gradiva v fizični obliki.

PODROČJE – VPETOST V OKOLJE IN PROMOCIJA

Iz strategije UKM (2006):

Regionalnost

»Domoznanska dejavnost ima v Univerzitetni knjižnici Maribor stoletno tradicijo. Neprecenljiva domoznanska dokumentacija in domoznansko gradivo, ki se dnevno dopolnjuje je bogat vir podatkov znanstvenikom, raziskovalcem, študentom in drugim uporabnikom. Domoznanska usmeritev knjižnice v mesto Maribor in širšo regijo je dodana vrednost k vlogi univerzitetne knjižnice.«

Univerzitetna knjižnica Maribor je kot kulturna ustanova regionalnega pomena in kot osrednja univerzitetna knjižnica pomemben dejavnik pri oblikovanju podobe univerze in mesta Maribora, tako na kulturnem področju kot v kontekstu popularizacije znanosti, ki nastaja na univerzi. S svojo dejavnostjo in storitvami po meri sodobnega uporabnika ustvarja dodano vrednost okolju. Z več kot stoletno tradicijo domoznanske dejavnosti Univerzitetna knjižnica Maribor hrani dokumente zgodovinskega pomena za mesto Maribor, kar predstavlja za mesto in univerzo neizčrpen vir strokovnega in znanstvenoraziskovalnega dela. Predvsem na temeljih te dejavnosti se bogati kulturna podoba univerze in mesta. UKM z različnimi strokovnimi dogodki in kulturnimi prireditvami opominja javnost tudi na mejnike v zgodovini lokalnega okolja in univerzitetnega ter mestnega življenja, iz zgodovine znanosti, hkrati pa okolju predstavlja zaklade svoje zbirke. Ob tem pa seveda ne zanemarja aktualnih dosežkov v kulturi in znanosti. Zato je načrtno promoviranje dejavnosti UKM, storitev in njene zbirke, še posebej danes v tekmovalnem okolju, izrednega pomena. UKM deluje za različne javnosti, to so študenti, visokošolski učitelji, raziskovalci in občani. Nagovarja ne le aktivne člane, temveč tudi celotno lokalno okolje s težnjo večje prepoznavnosti raznolikih storitev in zbirk ter s ciljem krepiti ugled knjižnice kot pomembne kulturne in zaupanja vredne ustanove v univerzitetnem okolju. UKM se zaveda družbene odgovornosti, za katero deluje in živi.

CILJ 12: SOUSTVARJANJE KREATIVNEGA OKOLJA ZA PROMOCIJO KULTURE IN POPULARIZACIJO ZNANOSTI V MESTU, NA UNIVERZI IN V ŠIRŠI REGIJI

Ciljna vrednost kazalnika:

- 2017: Z digitalizacijo dragocene pisne kulturne dediščine univerze in mesta zagotovitev širokega dostopa do kulturnih dobrin.
- 2018: Povečanje deleža dogodkov na področju popularizacije znanosti.

Ukrepi:

- Sodelovanje z deležniki iz univerzitetnega okolja.
- Sodelovanje z deležniki kulturnih institucij v mestu in regiji
- Sodelovanje z deležniki nevladnih organizacij v mestu in regiji.

PODROČJE – RAZVOJ KADROV

Iz strategije UKM (2006):

Pripadnost/motiviranost zaposlenih

»Samo motiviran delavec je ključ do kakovosti. Pospeševanje timskega dela, vzpodbujanje postavljanja in doseganja osebnih ciljev in skupnih ciljev Univerzitetne knjižnice Maribor, vzpodbujanje strokovne in osebne rasti zaposlenih ter dobri medsebojni odnosi vodijo do celovitega in zaključenega kroga zagotavljanja kakovosti.«

Strokovni delavci knjižnice so ponovno pred izzivom osvajanja novih znanj, saj nenehno spreminjajoče se okolje narekuje obvladovanje novih veščin. Če so se knjižničarji v preteklosti strogo specializirali, danes okolje in uporabniki od njih pričakujejo veliko mero univerzalnosti. Nove naloge kot odraz sprememb okolja, za katerega delujemo, narekuje knjižnicam tudi zaposlovanje profilov, specializiranih na področju računalništva, informacijske in komunikacijske tehnologije in nenazadnje tudi založništva. Odgovor je timsko delo in ustvarjalen pristop. Načrtovanje in skrb za rast strokovnih potencialov zaposlenih je za UKM posebnega pomena. Princip učeče se organizacije temelji na dveh vidikih znanja, znanju posameznika in znanju organizacije. Znanje zaposlenih je za organizacijo velik kapital, ki ga je potrebno negovati, z učenjem plemenititi in s prenosom znanja nadgrajevati kot znanje organizacije.

CILJ 13: RAST STROKOVNEGA POTENCIALA KNJIŽNICE

Ciljna vrednost kazalnika:

- 2016: Izobraževanje zaposlenih usklajeno z vsebinskim načrtom dela in s strategijo UKM.
- 2016: Opredelitev motivacijskih dejavnikov za strokovno rast zaposlenih.
- 2017: Vzpostavljen princip učeče se organizacije.

Ukrepi:

- Načrt izobraževanja zaposlenih za pridobivanje novih veščin za spremenjene okoliščine.
- Vzpostavitev prenosa znanja posameznikov na ciljne skupine zaposlenih.
- Vzpostavitev metod učeče se organizacije – gradnja organizacijskega znanja.

Vsako uspešno ustanovo loči od druge ustvarjanje znanja, ki ga lahko razumemo tudi kot zmožnost ustvarjanja novega znanja. Tega organizacija udejanji v novih izdelkih, storitvah ali sistemih. Za kreativno soustvarjanje novega poslovnega okolja je potrebno ustvariti razmere, ki bodo pri zaposlenih vzpodbujale inovativno razmišljanje, skozi spiralo znanja pa ustvarjati okoliščine za uresničevanje novih idej, ki vodijo v nove produkte in storitve. Poznavanje ciljnih skupin uporabnikov, njihovih potreb ali ustvarjanje le teh ter poznavanje sprememb okolja, za katerega in v katerem knjižnice delujemo, je pogoj za napredek. Ta pa je lahko usmerjen v optimizacijo notranjih delovnih procesov ali v razširjanje port folia storitev in izdelkov knjižnice.

CILJ 14: KNJIŽNICA – INKUBATOR INOVATIVNIH IDEJ

Ciljna vrednost kazalnika:

- 2016: Vzpostavljen sistem ustvarjanja in spremljanja inovacij.

Ukrepi:

- Vključitev zaposlenih v proces inovacij in vzpostavitev procesov pretresa in uresničevanja novih idej.
- Izgradnja portala za spremljanje uresničevanja sprejetih inovacij.
- Vzpostavitev sistema nagrajevanja uresničenih inovacij.

Visokošolski knjižničar in strokovni delavec drugih profilov v visokošolski knjižnici v akademskem okolju velja kot strokovni sodelavec na področju podpore izobraževalni, znanstvenoraziskovalni in strokovni dejavnosti na univerzi. Visokošolske knjižnice s svojo dejavnostjo in strokovnim potencialom so tiste, ki bi morale biti enakovreden partner pri doseganju cilja univerze - izobraziti strokovnjaka, ki bo s svojo ustvarjalnostjo in inovativnostjo dodana vrednost družbi. Na nekaterih področjih so se knjižnični delavci že uveljavili in si ustvarili ustrezno mesto pri izvajanju dejavnosti v odnosu visokošolski učitelj – knjižničar oziroma študent – knjižničar. Na določenih področjih je potrebno narediti še velik korak naprej. Ustvarjanje ustreznega položaja znotraj skupnosti, v kateri knjižničar deluje, je ozko povezano tudi z vrednotenjem poklica, s položajem, kompetencami in odgovornostmi, ki jih povezujemo z osebnim dohodkom zaposlenih. Sistem javnih uslužbencev je položaj knjižničarjev razvrednotil, neenakosti so prisotne tudi pri drugih poklicih prisotnih v knjižnicah.

1.1.1 CILJ 15: USTREZNA UMESTITEV POLOŽAJA KNJIŽNIČARJA IN STROKOVNEGA DELAVCA V KNJIŽNICI NA UNIVERZI V SISTEM JAVNIH USLUŽBENCEV

Ciljna vrednost kazalnika:

- 2016: Izdelana tipizacija delovnih mest v visokošolskih knjižnicah na Univerzi v Mariboru.
- 2017: Izdelan predlog ustrezne umestitve oz. odprave nesorazmerij knjižničnih delovnih mest in delovnih mest drugih strokovnih delavcev v knjižnici v okviru sistema javnih uslužbencev.
- 2018: Izdelan kadrovskega načrt za obdobje 2018-2025.

Ukrepi:

- Analiza izobrazbene strukture zaposlenih v knjižničarstvu na UM.
- Analiza umestitve delovnih mest na področju knjižničarstva na UM.
- Izdelava kadrovskega načrta z opredelitvijo potreb po izobrazbi, izobrazbeni strukturi in kompetencah zaposlenih.

Strategija razvoja Univerzitetne knjižnice Maribor za obdobje 2015–2020 je dokument, ki opredeljuje tiste segmente dejavnosti, katerim želimo v naslednjem obdobju dati največji poudarek. Verjamemo, da so zastavljeni cilji izzivi, s katerimi so ali bodo soočeni deležniki v akademskem okolju. Univerzitetna knjižnica Maribor s svojo univerzitetno, nacionalno in regionalno vlogo in bogatim historičnim in aktualnim fondom in dejavnostjo ustvarja pomembno podstat za delovanje univerze.

V strategiji razvoja si je UKM zastavila petnajst strateških ciljev na devetih področjih:

1. Področje - organizacija knjižničarstva
CILJ 1: Večja stopnja povezanosti knjižničnega informacijskega sistema Univerze v Mariboru
CILJ 2: Posodobljena organizacijska struktura UKM
CILJ 3: Združitev knjižničarstva in založništva Univerze v Mariboru
2. Področje - kakovost knjižnične dejavnosti na UM
CILJ 4: Izboljšanje kakovosti knjižnične dejavnosti osrednje univerzitetne knjižnice UKM in visokošolskih knjižnic na Univerzi v Mariboru.
CILJ 5: Univerzitetna knjižnica Maribor pozna potrebe svojih uporabnikov
3. Področje - organizacija knjižnične zbirke
CILJ 6: Oblikovanje virtualnega sveta znanja
4. Področje - izobraževanje
CILJ 7: Integracija informacijske pismenosti v kurikulum Univerze v Mariboru
CILJ 8: Oblikovanje knjižnice kot učnega centra Univerze v Mariboru
5. Področje - podpora znanstveni odličnosti
CILJ 9: Spodbujanje odprtosti in prepoznavnosti Univerze v Mariboru v nacionalnem in mednarodnem raziskovalnem prostoru
6. Področje – inovativne tehnologije, metode in storitve
CILJ 10: Uvajanje inovativnih tehnologij, metod in storitev
7. Področje – kulturna dediščina
CILJ 11: Zagotavljanje varovanja in zaščite gradiva za trajno ohranjanje kulturne in znanstvene dediščine
8. Področje – vpetost v okolje in promocija
9. CILJ 12: Soustvarjanje kreativnega okolja za promocijo kulture in popularizacijo znanosti v mestu, na univerzi in v širši regiji
10. Področje – razvoj kadrov
CILJ 13: Rast strokovnega potenciala knjižnice
CILJ 14: Knjižnica – inkubator inovativnih idej
CILJ 15: Ustrezna umestitev položaja knjižničarja in strokovnega delavca v knjižnici na univerzi v sistem javnih uslužbencev

Zastavljene strateške cilje bomo uresničevali v letnih načrtih dejavnosti Univerzitetne knjižnice, sprti preverjali njihovo uresničevanje, predvsem pa njihov vpliv na razvoj okolja, v katerem in za katerega delujemo.

